

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI.

V sredo 4. januarja 1853.

List 2.

Ko odidejo svatje *).

(Serbska poslovenjena.)

Hodi z Bogom mi, nevesta, ne oziraj se
Na dedinske bele dvore,
Tud tvoj ženin deda ima,
Dvore njemu je zagradil
Bolje kakor deda tvôga.

Hodi z Bogom mi, nevesta, ne oziraj se
Na sovete materinske,
Tud tvoj ženin majko ima,
Ona bo ti svetovala
Bolje kakor majka tvoja.

Hodi z Bogom mi, nevesta, ne oziraj se
Na bratove vrane konje,
Tud tvoj ženin brata ima,
Konje so mu odgojili
Bolje kakor bratu tvômu.

Hodi z Bogom mi, nevesta, ne oziraj se
Na sestrice milovanje,
Tud tvoj ženin sestro ima,
Ona bo te milovala
Bolje kakor sestra tvoja.

Kako zamore kmetovavec v sili s polovico semenskega krompirja izhajati.

Lani je sopet dokaj krompirja na polji pognjilo, in tu in tam še zmiraj gnjije v hramih. Bati se je po tem takem, da bi krompirja za seme prihodnjo spomlad ne primanjkovalo.

Treba je tedaj, da podamo kmetovavcem svet, kako ravnati: da bojo zamogli izhajati s polovico in še manj tega krompirja, ki so ga scer za seme potrebovali.

Ni pa ti svet izmišljen za pečjó ali le po malem skušen na kakošnem vertu, — poterjen je po mnogih mnogih skušnjah velicij kmetij na dokaj njivalh. Bil je ti svét že zdavnej v „Novicah“ ob kratkem naznanjen, — sedaj pa ga čemo bolj razločno popisati po skušnjah slavnega direktora Lumbe-ta, ki vsled obilnih skušnj ne more prehvaliti tega pripomočka, s katerim se še čez polovico semena prihraniti da, čeravno je na to vižo krompir saditi enmalo težavniši, kakor je navadno pokladanje celega krompirja ali posamnih koscev.

Da pa svojo reč kmetovavcom dostojno razjasnimo, da nam bojo že na besedo verjeti zamogli, jim moramo razložiti narpoprej življenje krompirja v kletih ali hramih.

Če pogledamo natanjko krompir, ki se je v kleti izrašati začel, bomo zapazili, da nektera očesa so

*) »Novice« bojo prinasale letos večkrat kakošno narodskih serbskih pesem, po pravici visoko čislanih. Vred.

kali pognale, nektera pa ne. Kal (Trieb), ki se je izcimila iz očes, poganja tikama krompirja pa tudi enmalo višji gori na kolenčastih debelinah daljši ali krajši koreninice; na zgornjem koncu pa nastavlja berstje, iz kterega se cimijo prihodnja perjica in vejice. Krompir sam ne poganja nikdarkorenin.

Če se krompirju izrašene kali potergajo, začno potem druga očesa poganjati, ki so dosedaj spale. Se odtergajo tudi te, začne krompir poslednjič tudi na tistih očesih poganjati, ki so nar terdnejši spale.

Krompirju potergane kali so pa popolnoma dobre sadike s koreninami in berstjem, one so tedaj popolnoma pripravne, da jih kmetovavec namesti krompirja sadi, ker si bo iz njih ravno tako krompirja pridelal. Ker se pa tacih sadi od enega krompirja toliko pridobiti zamore, kolikor ima živih ali klijočih očes, je že iz tega očitno, kako si zamore kmetovavec v potrebi dosto krompirja prihraniti.

(Dalje sledi.)

Trikolésne kolica.

Lipski časnik je v enem svojih listov prinesel podobo kolic (šajterge) na 3 kolesih, ki se nam tako pripravne zdé, da smo izrisati dali tisto podobo za „Novice“, in jo popišemo, kakor je popisana v omenjenem časniku, takole:

S temi kolicami zamore en človek samotež veliko težo na ravnem in terdem potu peljati.

Že več let je, kar so jeli v doljno-rajskih mestih in njenih okolicah s temi kolicami voziti, pa ni dolgo tjerpelo, da so se poprijeli teh kolic krog in krog. Zakaj kdor jih je enkrat vidil kako lahko dercé, si jih je skušil berž napraviti.

Na te kolica se da štirikrat toliko naložiti, kakor na navadne z enim kolesom, in še jih bo samotež človek lože peljal in se ž njimi manj vtrudil, ker jih tako rekoč ima le naprej potiskovati in nič druzega. Samo preveč v breg (v reber) ne smé pot biti, in pa mehka mlaka ne, ampak terda cesta. Tudi okoli voglov so enmalo bolj okorne za obračati — ali vse to ne prevaga velike dobrote, ki jih scer imajo te kolica.

6 centov zamore človek samotež ž njimi brez težave peljati.

So pa trikolésne kolica tudi tako napravljene, da se zadnji dvé kolesi z osjó vred sneti (proč vzeti) daste, in tako kola z enim kolesom iz njih naredé po potrebi. Tako jih imajo vertnarji v mestih, pa tudi kmetje, ki ž njimi krompir in druge pridelke s polja domu vozijo, kjer ni potpremhka.

Če se hoče štacunarsko in drugo blago veči teže na-nje nakladati, se napravijo te kola še večí,